

A Fővárosi Ítéltábla a Baruch Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Baruch Gábor ügyvéd) által képviselt **I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe)** I. rendű, II. rendű felperes neve (**II. rendű felperes címe**) II. rendű, Dr. Hersch Tamás Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hersch Tamás ügyvéd) által képviselt **III. rendű felperes neve (III. rendű felperes címe)** III. rendű, a Baruch Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Baruch Gábor ügyvéd) és Dr. Hersch Tamás Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hersch Tamás ügyvéd) által képviselt IV. rendű felperes neve (**IV. rendű felperes címe**) IV. rendű felpereseknek, a Rosta Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Rosta Márton ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szóbeli végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. június 3. napján meghozott 4.P.23.928/2014/15. számú ítélete ellen az alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett és 18. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

**í t é l e t e t:**

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg I. rendű felperesnek 635.000 (Hatszázharmincötezer), II. rendű felperesnek 317.500 (Háromszáztizenhétezer-ötszáz), III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 158.750 (Százötvennyolcezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s**

**K.-né R.É.** (továbbiakban: örökhagyó) 2008. szeptember 8. napján elhunyt, törvényes örökösei apja elhunyt testvérének leszármazói, a felperesek. Az alperes az örökhagyóval egy házban lakott, a hagyatéki eljárásban bejelentette, hogy javára az örökhagyó 2008. szeptember 7-én szóban végrendelkezett. A hagyatéki ügyben eljáró közjegyző az alperes által megjelölt szóbeli végrendeleti tanúkat - **H.T.-t, B.L.-né-t** - kihallgatta. A felperesek a szóbeli végrendeletet nem fogadták el érvényesnek, arra hivatkoztak, hogy annak érvényességi feltételei a nyilatkozattétel időpontjában nem álltak fenn. A közjegyző a 2009. április 21. napján meghozott **végzésével** az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, törvényes öröklés jogcímén 4/8 részben az I. rendű felperesnek, 2/8 részben a II. rendű felperesnek, valamint személyenként 1/8 részben a III. és IV. rendű felpereseknek adta át. A végzés indokolása szerint, a rendelkezésre álló adatok alapján, nem nyert bizonyítást a Ptk. 634. §-a szerinti két együttes feltétel fennállása, ezért a tanúk által előadott

tényállás alapján a szóbeli végrendelet érvényes létrejötté nem állapítható meg. Az öröklési jogvitára tekintettel a közjegyző a hagyatékot ideiglenes hatállyal a törvényes örökös felpereseknek adta át. A hagyatékátadó végzés ellen az alperes fellebbezést terjesztett elő. A **másodfokú bíróság** a 2009. november 10. napján meghozott **végzésével** a közjegyző végzését megváltoztatta és az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, végrendeleti öröklés jogcímén, az alperesnek adta át.

A közjegyző a 2010. február 4. napján meghozott **végzésével** megállapította, hogy a **másodfokú bíróság végzésével** megváltoztatott ideiglenes hagyatékátadó végzés változatlan tartalommal teljes hatályúvá vált. A végzés indokolása szerint, a törvényes örökösök a megadott határidőben igényük érvényesítésére pert nem indítottak, illetve perindítást nem igazoltak. A végzés ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melynek folytán a **másodfokú bíróság** a 2010. július 1-jén meghozott **végzésével** a közjegyző végzését helybenhagyta.

A felperesek módosított keresetükben a szóbeli végrendelet érvénytelenségének megállapítását kérték. Utaltak arra, hogy a **másodfokú bíróság végzésével** a hagyatékot ideiglenes hatállyal az alperes részére adta át. A bíróság döntését lényegében azzal indokolta, miszerint a közjegyző előtt folyó hagyatéki eljárás kereteit meghaladja annak vizsgálata, hogy a szóbeli végrendelet tételekor a Ptk. 634. §-ában írt együttes feltételek fennálltak-e. Ebből következően e feltételek teljesülése peres eljárás keretében vizsgálható és ítéltető meg. A szóbeli végrendelet kivételes végrendelkezési forma, melynek érvényességéhez az életet fenyegető, rendkívüli helyzetnek objektíve kell fennállnia. Az örökhagyó a felperesek tudomása szerint tüdőrákban szenvedett, ami kiszámíthatóan fokozatos leépüléssel és végső esetben halállal jár együtt, ebből azonban általánosságban még nem következik, hogy az örökhagyó betegsége alatt érvényes szóbeli végrendeletet tehetett volna, annak ellenére, hogy betegsége életét veszélyeztette. A végrendeleti tanúk nem számoltak be olyan körülményről, ami az örökhagyónál hirtelen, ugrásszerű változást eredményezett volna, fel sem merült bennük, hogy az örökhagyóhoz mentőt vagy orvost hívjanak, ami igazolja, hogy a végrendelet tételekor nem volt életét objektíve fenyegető, rendkívüli helyzetben. A tanúk vallomásából kitűnően, az örökhagyó többször megismételte, hogy másnapra hívassanak ügyvédet, mert végrendelkezni szeretne. Ezért **H.T.** tanú akként nyilatkozott, miszerint arra gondolt, hogy ő fölösleges ott, mert holnap úgy is jön az ügyvéd. Emellett a tanúk vallomása igazolja, hogy az írásbeli végrendelet tételének reális lehetősége teljes mértékben fennállt. A tanúk ugyanis egybehangzóan állították, hogy **H.T.** tanú felajánlotta a végrendelet írásba foglalását, amit az örökhagyó azzal hárított el, hogy egyrészt nem tudja a tollat megfogni, másrészt másnap jön az ügyvéd. Ez a felperesek szerint az örökhagyó részéről azt a szándékot erősíti meg, hogy a tanúk jelenlétében az örökhagyónak nem volt kedve írásban végrendelkezni, csak azt akarta, hogy tanúk előtt hangozzék el a biztonság kedvéért a végakarata, másnap azonban ügyvéd előtt készít végrendeletet. Amennyiben az örökhagyó valóban úgy érezte volna, hogy életét fenyegető, rendkívüli helyzetben van, akkor nyilvánvalóan nem készült volna másnap írásbeli végrendelet tételére. Vallomásából kitűnően **H.T.** tanú úgy látta, hogy az örökhagyó képes lenne nevének aláírására és nyilvánvalóan ezért ajánlotta

fel, hogy a végrendeletet leírja. Az örökhagyó írásra képtelen állapota egyéb megnyilvánulásaiából nem látszott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az örökhagyó a szóbeli nyilatkozat tételekor életét fenyegető, rendkívüli helyzetben volt, amit egyértelműen bizonyít, hogy a végrendeletet követő tíz órán belül elhunyt, ezért a halál bekövetkezése objektíve igazolja az állapot rendkívüliségét. Hangsúlyozta, hogy az örökhagyó súlyos betegségét még a legközelebbi ismerősei előtt is titkolta, ezért az csak kevesek előtt volt ismert a halála előtti napon. Állapotának rosszabbodása folyamatos volt, amit az orvosi dokumentáció is igazol, betegségének jellege miatt légzése és keringésének összeomlása bármikor bekövetkezhetett és végállapota életet fenyegető, rendkívüli helyzetnek minősül. Szeptember 7-én reggel az örökhagyót még kiültették a fotelbe, délben azonban már nem volt étvágya, a kanál kiesett a kezéből, majd lefeküdt, remélve, hogy az alvás után jobban lesz, de ez nem következett be. A végrendeleti tanúk vallomásából kitűnően, nyilatkozata tételekor az örökhagyó ágyban feküdt betakarózva, nagyon gyengének érezte magát és végrendeletét tanúknak el akarta mondani. Előadta, miszerint olyan gyenge, hogy a tollat sem tudja megfogni, nemhogy aláírni tudjon, a kézfogás alkalmával is csak jelképesen emelte fel a kezét. Miután végrendeletét elmondta, megkérte **H.T.** tanút, hogy menjen el, mert fáradt és aludni szeretne. **B.L.-né** vallomása szerint, az örökhagyó végig feküdt, hangjából is lehetett hallani, hogy nagyon gyenge, nagyon halkán beszélt, elmondta, hogy még nem tud egy tollat sem megfogni, a beszéd is nagyon kimerítette és a másik tanú távozása után, el is aludt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy néhai **K.-né R.É.** örökhagyó által 2008. szeptember 7. napján tett szóbeli végrendelet érvénytelen. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesek részére együttesen 3.730.242 forint perköltséget.

Az ítélet indokolása szerint, a kereset alapos. A Ptk. 634. §-a és a 635. § (1) bekezdése alapján a szóbeli végrendelet kivételes jellegű, mely formában a végintézkedés akkor nyilvánítható ki, ha annak törvényben meghatározott feltételei fennállnak. Figyelemmel arra, hogy a **másodfokú bíróság határozatával** megállapította, hogy az örökhagyó a Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelő, alakilag érvényes végintézkedést tett, az ezzel kapcsolatos megállapítást a peres eljárás során felmerült bizonyítékok alapján nem volt szükséges felülvizsgálni. Ezért az elsőfokú bíróság elsősorban a szóbeli végrendelet tételének különleges körülményeit vizsgálta, azt, hogy az örökhagyó a nyilatkozat tételekor életét fenyegető, rendkívüli helyzetben volt-e, illetőleg az írásbeli végrendeletet jelentős nehézségét. Az örökhagyó betegsége kevésbé került diagnosztizálásra, a halálát megelőző utolsó két hétben orvosi ellenőrzés alatt nem állt, továbbá boncolására sem került sor. Mindezekre tekintettel szűkebb lehetőségek voltak a Ptk. 634. §-ában írt feltételek megítélésére. Ezért osztotta az elsőfokú bíróság azt a felperesi álláspontot, hogy a bizonyításra valamely körülmény fenn nem állítása szorul, ami teljes körűen nem valósulhat meg, a legjobb esetben is csak a valószínűség magas szintjét érheti.

Az életet fenyegető, rendkívüli helyzet körében az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított a többször kiegészített igazságügyi szakértői

véleményben megjelölt beteg életúttal kapcsolatos elemzésnek, a felperes által csatolt magánszakértői véleménynek, továbbá az örökhagyót utolsó éveiben kezelő háziorvos, dr. **S.L.** vallomásának és a 2008. szeptember 8. napján dr. **P.D.** orvos által kiállított halottvizsgálati bizonyítványnak. Dr. **S.L.** tanúvallomásából kitűnően, az a helyzet, ami végül az örökhagyó halálát okozta, tulajdonképpen 2007-től kezdődően bármikor előfordulhatott volna. Dr. **B.K.** igazságügyi orvosszakértő véleményében maga is megerősítette, miszerint arra nézve adat nem merült fel, hogy az örökhagyó állapotában hirtelen rosszabbodás alakult volna ki, betegsége folytán, napról napra folyamatosan gyengült. Véleménye szerint az örökhagyó a nyilatkozattétel napján nem volt életét fenyegető, rendkívüli helyzetben, amit a halottvizsgálati bizonyítvány és dr. **A.E.** magánszakértő véleményét megismerve is fenntartott. A halottvizsgálati bizonyítvány alapján a halálhoz vezető okfolyamatot pontosította, megállapította, hogy az örökhagyó tüdőösszeesése (tüdő elégtelensége) idült folyamat volt, ami viszonylag lassan, hónapok, esetleg évek alatt alakulhatott ki. Ezáltal légzése folyamatosan romlott, de nem volt fulladást előidéző mértékű, ami miatt azonnali segítségre szorult volna. Az alapvetően orvosi dokumentáción alapuló orvosi véleményeket az ügyben kihallgatott laikus szemtanúk is alátámasztották. **B.L.-né** vallomásából kitűnően, az örökhagyónál a gyengeség, az elhaló hang, nem volt új jelenség, mert már napokkal, hetekkel korábban is gyengélkedett és gyenge volt a hangja. Régebben az örökhagyó olvasott, rejtvényt fejtett, mióta azonban beteg lett, azóta csak szunyókált és telefonon beszélt, valamint cigarettázott napközben. Az utóbbi időben, a halálát megelőző két napon ugyanolyan állapotban volt, mint a szóbeli végrendelezkéskor és gondozónő vigyázott rá, az adott napon olyan állapotromlása nem volt, ami miatt orvost kellett volna hívni hozzá. A körülmények együttes mérlegelése alapján, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az örökhagyó szóbeli végrendelezkedésének időpontjában életét fenyegető, rendkívüli helyzet nem állt fenn, annak ellenére, hogy súlyos betegsége miatt, hosszú ideje, több hónapja életveszélyben volt, mely állapot permanensen fennállt.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a szóbeli végrendelet tételének másik érvényességi feltétele fennállása sem volt megállapítható. **H.T.** vallomása alapján a bíróság megállapította, hogy a szóbeli végrendelezkedés idején az írásbeli magánvégrendelet elkészítéséhez szükséges kellékek (toll, papír, stb.) megtalálhatók voltak és lehetőség volt az örökhagyó végakarátának rögzítésére, leírására. A perben adat arra nem merült fel, hogy az örökhagyó kezének mozgási lehetősége beszűkült, csuklójának, kezének funkcionális okból való irányíthatatlansága nem állt fenn. A két végrendeleti tanú előadása szerint, az örökhagyó testi gyengeségére hivatkozva utasította el **H.T.** javaslatát végrendeletének írásba foglalására. A rendelkezésre álló adatok szerint az örökhagyónál az időskori elmagányosodás hangulatzavart, rossz közérzetet alakított ki, amit romló testi állapota tovább súlyosbított, mely körülményt a különböző hatásmechanizmusú antidepresszánsokkal végzett kezelése is alátámasztották. Keze mozgásának külső okra visszavezethető objektív akadálya nem merült fel, állapotát a hosszabb ideje fennálló kedélytelenség hátrányosan befolyásolhatta, azonban teljes bizonyossággal nem állapítható meg, hogy szóbeli nyilatkozata tételekor írásra képtelen állapotban volt. Az örökhagyó azt tervezte, hogy a következő napon ügyvéd előtt írásban végrendelezkedik. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság

meggyőződése szerint, az örökhagyó sem tekintette gyengeségét olyan mértékűnek, hogy írásra képtelen, mert másnap ügyvéd által szerkesztett végrendeletet kívánt készíteni. Ezt megerősítette, hogy az örökhagyó a szóbeli végrendelkezés napján is ki volt festve, dohányzott és képes volt arra, hogy pozíciót váltva kiüljön a karosszékre. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megítélése szerint az örökhagyó 2008. szeptember 7. napján, a szóbeli végrendelkezés idején képes lett volna arra, hogy a **H.T.** által felajánlott módon írásbeli magánvégrendeletet tegyen, a tanú által leírtakat saját kezűleg aláírja. Ehhez a testi ereje megvolt, kivitelezéséhez azonban deprimált állapotában az ehhez szükséges elszántsága hiányzott, ami azonban írásbeli végrendelet tételét kizáró vagy akadályozó körülménynek nem minősül.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szóbeli végrendelet érvényességi feltételei nem álltak fenn, ezért a Ptk. 653. és 654. §-ai alapján megállapította a szóbeli végrendelet érvénytelenségét. Erre tekintettel, a Ptk. 673. § (2) bekezdése értelmében az örökhagyó halálával jogcselekmény nélkül a törvényes öröklés rendjének megfelelően a felperesek megszerezték a hagyatékot. Pervesztességére tekintettel az alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 900.000 forint eljárási illetékből, 72.571 forint szakértői díjból, illetőleg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti ügyvédi munkadíjból (500.000 + 1.671.437 forint+ ÁFA, mindösszesen 2.757.725 forint) álló perköltség megfizetésére. Egyebekben a felperesek a **ügyszámú** végzés elleni fellebbezéssel kapcsolatos költségeiket maguk kötelesek viselni, kérelmük, illetve fellebbezésük alaptalanságára tekintettel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet utasítsa el és kötelezze a felpereseket az első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra utasítására irányult.

Fellebbezése indokolásában az alperes utalt a Ptk. 634. §-ára, mely szerint szóbeli végrendeletet az tehet, aki életét fenyegető, rendkívüli helyzetben van és írásbeli végrendeletet egyáltalán nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tehetne. Ezen jogszabályhelyhez fűzött esetjog körében hivatkozott és idézte a Legfelsőbb Bíróság **határozataiban** kifejtetteket. Az első határozat szerint, az adott esetben a rákos betegség utolsó stádiumát elszenvedő örökhagyó teljesen elesett, legyengült fizikai állapota a helyzet rendkívüliségét megalapozta. A másik határozatból kiemelték szerint, a szóbeli végrendelet tétele és az örökhagyó halálának bekövetkezése közötti viszonylag hosszú idő - kb. egy hónap - elteltének tényéből okszerűen nem következik, és általános ismeretnek vagy tapasztalati tételnek, valamint köztudomású ténynek sem minősül az, hogy az örökhagyó a szóbeli végrendelet tételekor nem volt életét fenyegető, rendkívüli helyzetben. Hangsúlyozta az alperes, hogy a perbeli esetben a szóbeli végrendelet tétele és az örökhagyó halála között kb. tíz óra telt el. Mindezek mellett a BH1977. 195. számú jogesetben foglaltak alapján hivatkozott arra, hogy az életet fenyegető, rendkívüli helyzet megvalósulhat akár olyan váratlan hirtelenséggel fellépő okok alapján, amelyek kívülről közvetlenül fenyegetik a végrendelkező életét, akár pedig a végrendelkező személyében rejlő olyan

belső (élettani) okok alapján, amelyek az életét a halál közvetlen bekövetkezésével fenyegetik. Emellett a BH.1991.473. számú jogeset szerint, előrehaladott életkorban váratlanul fellépő, halálfélelmet kiváltó súlyos rosszullét esetében még olyan esetben is lehet reálisan számolni az örökhagyó közeli halálának veszélyével, ha a felismert betegsége önmagában nem fenyegette ezzel a következménnyel. A perbeli esetben az örökhagyó az életét fenyegető veszélyhelyzet érzetét az együttesen jelenlévő végrendeleti tanúk előtt azzal a kijelentésével is kinyilvánította, hogy „érzi vesztét”, ezért végrendelkezni akar. A kihallgatott végrendeleti tanúk vallomása nem hagy kétséget afelől, hogy az örökhagyót a valóságosan megélt halálfélelme készítette a szóbeli végrendelet tételére és az ezzel együtt járó fizikai, pszichikai állapota az írásbeli végrendelet megalkotásának lehetőségét objektíve kizárta.

**H.T.** vallomásából kitűnően felajánlotta az örökhagyónak, hogy leírja amit mond és írja alá, ezt azonban az örökhagyó azzal hárította el, hogy a kezét sem tudja felemelni. Az örökhagyó az ágyban feküdt, a tanúval nem fogott kezét, csak a takarón lévő kezét jelképesen megemelte, ránézésre is elesett, gyenge, beteg ember benyomását keltette. Emellett az alperes a szakértői megállapítások köréből kiemelte a perben kirendelt orvosszakértő véleményét, mely szerint teljes bizonyossággal nem állapítható, hogy az örökhagyó a szóbeli végrendelet tételekor képes lett volna nevének aláírására, ezért az orvosszakértői vélemény és a tanúvallomások együttes értelmezéséből nem következhet más, mint az, hogy az örökhagyó szóbeli nyilatkozata tételekor aláírásra képtelen állapotban volt.

Fellebbezését kiegészítve utalt az alperes arra, hogy az elsőfokú ítélet szerint **B.L.-né** végrendeleti tanú vallomásából kitűnően az örökhagyó régebben olvasott is, legyengült állapotában azonban már csak szunyókált és cigarettázott, ebből azonban nem következik, hogy a végrendelet tételének napján is cigarettázott.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a döntéshez szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően értékelte és mérlegelte, erre alapított döntése és indokolása is megalapozott.

Téves az elsőfokú bíróság álláspontja a tekintetben, hogy mivel a **másodfokú bíróság határozatával** megállapította, miszerint az örökhagyó a Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelő, alakilag érvényes végintézkedést tett, e megállapítást a peres eljárás során felmerült bizonyítékok alapján nem volt szükséges felülvizsgálni. A hagyatéki eljárás nemperes eljárás, melynek során a közjegyző és a bíróság által hozott határozatok anyagi jogerővel nem bírnak, ennél fogva e határozatok szóbeli végrendelet érvényességi feltételei tekintetében tett megállapításai öröklési jogvita esetén a perben a bíróságot nem kötik. A PK 85. számú állásfoglalás szerint, az alaki fogyatékoságban vagy akarathibában szenvedő végrendelet érvénytelen ugyan, ez azonban az érvénytelenség olyan sajátos (relatív) formája, amely csak kifogás esetén

vehető figyelembe, ennek következménye, hogy a végrendeletet csak az érvényesített megtámadási ok alapján lehet érvénytelenné nyilvánítani. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság indokolásával ellentétben, a perben a szóbeli végrendelet létrejöttének Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt alaki feltételeit azért nem kellett vizsgálnia, mert a felperesek érvénytelenségi okként kizárólag arra hivatkoztak, hogy a Ptk. 634. §-ban írt feltételek nem álltak fenn.

Ugyancsak téves, hogy a perben az érvényességi feltételek fenn nem állását kellett bizonyítani, ami a felpereseket terhelte. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint, a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Az, hogy a per eldöntéséhez mely tények bizonyítása szükséges, az anyagi jogi szabályok alapján ítéltető meg. A szóbeli végrendelet egy rendkívüli végintézkedési forma, ami a kívánt joghatás, az öröklés kiváltására akkor alkalmas, ha érvényes létrejöttének törvényben előírt feltételei fennálltak, melyből következően a szóbeli végrendelettel kapcsolatos öröklési jogvita esetén bizonyításra szoruló tény az annak érvényességét megalapozó feltételek teljesülése. A törvényes örökös felperesekkel szemben az alperes öröklési igényét az örökhagyó szóbeli végrendeletére alapította, ezért a perbeli jogvitában a Ptk. 634. §-ban írt feltételek fennállásának bizonyítása - ezáltal a bizonyítás sikertelensége is - őt terhelte.

A PK 88. számú állásfoglalás szerint a Ptk. 634. § szerinti feltételeknek objektíve kell fennállniuk. Az életet fenyegető rendkívüli helyzet megvalósul, ha a végrendelkező egészségében látszólagosan minden előzetes betegségi folyamat nélkül, hirtelen áll be az életet fenyegető állapot, vagy ha a végrendelkező egészségi állapotában valamely megelőző betegséggel oksági kapcsolatban álló - vagy esetleg azzal oksági kapcsolatban nem is álló - olyan rendkívüli jelleget öltő, hirtelen, ugrásszerű súlyos hanyatlás áll be, amely életét már közvetlen módon fenyegeti, s így állapotát rendkívülivé teszi. Az életet fenyegető helyzet megítélése orvosi szakkérdés, míg a rendkívüliség elsősorban jogi fogalom, melyhez az orvosszakértő tényadatokat közölhet. A perbeli esetben, az adott feltétel tekintetében az elsőfokú bíróságnak a kirendelt orvosszakértő aggálytalan véleményére alapított döntése és indokolása megalapozott. A szakértő véleményéből kitűnően, fennálló daganatos betegsége miatt az örökhagyó állapota folyamatosan romlott, jobb oldali tüdőösszeesése viszonylag lassan, hónapok, esetleg évek alatt alakulhatott ki, és orvosi szempontból a daganatos betegség életet veszélyeztető állapot. Tüdőösszeesés esetén a tüdő légző felülete csökken, melynek kiterjedése nagyságától függően a beteg nehézlégzést, fulladást észlel. A rendelkezésre álló adatok szerint a végrendelkezés napján az örökhagyónál hirtelen állapotrosszabbodás nem történt, ezért orvosi szempontból nem volt életét fenyegető rendkívüli helyzetben. Boncolás hiányában halálának valódi oka nem állapítható meg, ezért csak valószínűsíthető, hogy azt a jobb szívfél megterhelése miatt, szívelégtelenség okozhatta. Az alperes előadása szerint az örökhagyó az utóbbi időben a lakásban nem igen mozgott, feküdt az ágyban vagy a fotelban üldögélt, napjai azzal teltek, hogy dohányzott, televíziót nézett és telefonon beszélt barátaival. Az utolsó pillanatig adott magára, minden nap ki volt sminkelve és parókat viselt. **B.L.-né** mindezt megerősítve előadta, hogy az örökhagyó gyengesége ellenére tartotta

magát, halála előtti héten még magassarkú cipőt viselt, mindennap felkelt és kiült a fotelba, a végrendelkezés napján is ki volt festve. A tanúvallomásokból kitűnően a végrendelkezés napján az örökhagyó állapotában ugrásszerű, súlyos hanyatlás nem következett be, légzés nehézség, fulladásérzet nem jelentkezett nála. Mindezekre tekintettel, végintézkedésének kinyilvánításakor az életét közvetlenül fenyegető rendkívüli helyzet fennállása nem bizonyított.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokolása a Ptk. 634. §-a szerinti második feltétel tekintetében is megalapozott. Az örökhagyó írásképesességére vonatkozóan a szakértő, azt megalapozó orvosi adatok hiányában határozott véleményt nem tudott adni. **H.T.** vallomása szerint, felajánlotta az örökhagyónak, hogy leírja végakarátát, melyből az következethet, hogy nevezett benyomása szerint, gyengesége ellenére az örökhagyót képesnek tartotta arra, hogy nevét aláírja. Emellett a tanú előadta azt is, miszerint az örökhagyó elesettsége ellenére határozottan adott utasítást **B.L.-nének**, hogy másnapra hívjon ügyvédet. A két végrendeleti tanú vallomása szerint, az örökhagyó **H.T.** ajánlatát azzal „hátrította el”, hogy a kezét sem tudja felemelni, továbbá másnap úgy is jön az ügyvéd. Azt, hogy az örökhagyó a kezét sem volt képes felemelni, cáfolja **H.T.** vallomása, mely szerint bemutatkozásakor az örökhagyó a kezét felemelve üdvözölte őt, és kezével intett, hogy üljön le. Mindezekből okszerűen következethet, hogy az örökhagyó részéről gyengeségére való hivatkozása csupán **H.T.** ajánlatának elhárítására szolgált, mert szándéka szerint végakarátát írásban másnap, ügyvéd előtt kívánta kinyilvánítani. E szándékára tekintettel, az örökhagyó gyenge, elesett állapota ellenére szóbeli nyilatkozata kinyilvánításakor, saját megítélése szerint írásbeli végrendelet készítésére, aláírására képesnek tartotta magát, ami cáfolja a Ptk. 634. §-a szerinti második feltétel fennállását.

A kifejtettek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Pervesztességére tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek részére a másodfokú perköltség, a pertárgy értékéből a hagyatékból való részesedésük értéke arányában a képviselőjükkel felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint megállapított és áfával növelt ügyvédi munkadíj megfizetésére.

Budapest, 2016. március 24.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.  
a tanács elnöke

dr. Hegedűs Mária s.k.  
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.  
bíró

A kiadmány hitelél:  
Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző

